

นิยามของ พรหม ใน ภาควัทศิตา (บทเพลงแห่งองค์ภควันต์)

สิ่งที่บุคคลควรสูงสุดคือ พรหมพรหมคือสภาวะอันสูงสุด ไม่มีเบื้องต้น ไม่เป็นทั้งสิ่งมีอยู่และสิ่งไม่มีอยู่พรหมยังรู้ถึง อารมณ์ โลก โกรธ หลง
แต่พรหมปราศจากอารมณ์เหล่านั้น
พรหมสิ่ง
เหนือความดีและความชั่ว
พรหมมีอาจหยั่งรู้ได้ด้วยการคิดและใช้เหตุผล
พรหมคือแสงสว่างเหนือแสงสว่างทั้งปวง

พรหมไม่มีความยึดมั่นในส
พรหมคือสภาวะอยู่

การอัญเชิญพระพรหมเทพที่เพื่อบำสิดิต “ท้าวสัทพ์พิพรหมหรือท้าวมหาพรหม” จากตำนานเล่าถึงท้าวสัทพ์พิว่า เมื่อก่อนภักข์ภักข์ สมัยโลกถูกไฟปลัยภักข์เผาโลกมนุษย์ไป แล้วพื้นโลกเป็นน้ำไปหมด วางจากสัตว์ทุกจำพวก วันหนึ่งท้าวสัทพ์พิได้ทอดพระเนตรลงมาดูทรงเห็นดอกบัวปทุมชาติสีขาว 5 ดอก ลอยอยู่บนพื้นน้ำ จึงทราบถึงภักข์ภักข์แล้ว คือภักข์ภักข์ที่มีพระพุทธรูปเจ้ามาทรงตรัสรู้ติดต่อกัน 5 พระองค์ พระนามว่า “พระ กุกกุสันธ, พระโกนาคม, พระพุทธกัลป์, พระสมณโคดม, พระศรีอริยเมตไตรย”

” หลักฐานที่ปรากฏในพระปฐมสมโพธิ กล่าวว่า เมื่อครั้งพระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้แล้ว ท้าวสัทพ์พิถือเป็นคนแรกที่พระพุทธรูปเจ้าทรงแสดงธรรมเทศนาอันสูงสุดให้ฟัง ดังนั้นจึงมีชื่อธรรมทั้งสี่ประการว่า

“พรหมวิหารสี่

” คือ เมตตา, กรุณา, มุทิตา, และอุเบกขา นั่นเอง

“พระ

บางตำนานกล่าวถึงการกำเนิดของพระพรหมไว้ต่างกัน เช่น บอกว่าเป็นองค์สมมุติเกิดขึ้นเอง บางตำนานก็ว่ากำเนิดจากไข่ทอง ในหนังสือมหาภารตะและคัมภีร์ปุราณะบอกว่า พระพรหมนั้นกำเนิดจากดอกบัว ซึ่งผุดมาจากพระนาภีของพระนารายณ์ขณะทรงบรรทมอยู่บนหลังอนันตนาคราช ณ เกษียรสมุทร

ลักษณะของพระพรหมตามคติความเชื่อว่ามีร่างกายเป็นสีแดง สีเขียว แต่บางตำนานกล่าวว่าเดิมนั้น พระพรหมมีห้าเศียร แต่หลังจากพระพรหมพุดดูหมิ่นพระศิวะ จึงถูกเผาด้วยดวงตาที่สามของพระศิวะไปหนึ่งเศียร พระพรหมมีสี่กร หรือแปดกรในบางปางและกรนั้นถือสิ่งต่าง ๆ เช่น ข้อน ลูกประคำ คันศร แจกกัน คัมภีร์พระเวท

ในเมืองไทย พระพรหมถือว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อความเชื่อ ความเลื่อมใสศรัทธา ศาลพระพรหมที่ถือว่าเป็นแบบฉบับในยุคนี้ก็คือ “ศาลพระพรหมเอราวัณ” ความเลื่อมใสศรัทธาในความคิดดีลึกลับของพระองค์นั้น เชื่อว่าช่วยขจัดปัดเป่าสิ่งเลวร้ายออกไป อำนาจโชค ประสพผลสำเร็จทั้งปวง ศาลพระพรหมแห่งนี้เชื่อว่าเป็นต้นแบบศาลพระพรหมในปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นจากการสร้าง “โรงแรมเอราวัณ

” ของบริษัทสหโรงแรมไทยและการท่องเที่ยว ประมาณ พ.ศ.2494-2499 เล่ากันว่า การสร้างโรงแรมใน 2-3 ปีแรก เกิดปัญหาความล่าช้าจนถึงขั้นหยุดชะงัก มาจากสาเหตุ อุบัติเหตุที่ไม่น่าเชื่อที่เกิดขึ้นมามากมายในขณะก่อสร้าง ดังนั้นจึงเชิญ “หลวงสุวิธานา

” ผู้เชี่ยวชาญด้านโหราศาสตร์มาตรวจดู จึงทราบสาเหตุว่า เกิดจากการเอาชื่อ “เอราวัณ

” มาตั้งเป็นชื่อโรงแรม เนื่องจากเป็นชื่อของช้างทรงของพระอินทร์ อีกทั้งก่อนดำเนินการก่อสร้างไม่ได้มีพิธีบวงสรวงบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อน จึงได้แก้ไขโดยการบวงสรวงขอพรจากพระพรหม และเมื่อสร้างโรงแรมสำเร็จก็มีการตั้งศาลพระพรหมขึ้นมา

การตั้งศาลพระพรหม

การตั้งศาลพระพรหมผู้ทำพิธีตั้งอาจจะเป็นหมอยาบ้านหรือพราหมณ์ก็ได้แต่ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตัวอยู่ในศีลในธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม จะทำให้การตั้งศาลพระพรหมบังเกิดผลดี มีความเจริญรุ่งเรืองแก่เจ้าของบ้าน เจ้าของกิจการ

สถานที่ตั้งศาลพระพรหม มีหลักการพิจารณาดังนี้

1. ที่ตั้งศาลต้องเป็นบริเวณพื้นดิน มิใช่บริเวณเดียวกับพื้นของตัวบ้าน
2. หากไม่มีพื้นที่ที่เป็นพื้นดิน สามารถทำการตั้งศาลบนชั้นดาดฟ้าได้ แต่ส่วนใหญ่ศาลที่ตั้งบนดาดฟ้าจะเป็นศาลเทพต่างๆ เช่นพระพรหม หรือ พระนารายณ์ มิใช่พระภูมิเจ้าที่
3. จุดที่ตั้งของศาลต้องไม่ถูกเงาของตัวบ้านทอดลงมาทับ
4. ที่ตั้งของศาลควรอยู่ห่างจากบริเวณที่ตั้งของห้องน้ำ
5. อย่าตั้งศาลให้อยู่ใกล้กับตัวบ้านมากนัก
6. อย่าหันหน้าศาลเข้าสู่บริเวณที่ตั้งของห้องน้ำ
7. ไม่ควรตั้งศาลให้หันหน้าตรงกับประตูหน้าบ้าน
8. ตั้งศาลให้ห่างจากรั้วหรือกำแพงบ้านอย่างน้อย 1 เมตร
9. ถ้าสามารถยกพื้นที่ตั้งศาลให้สูงขึ้นสัก 1 ศิบ จากพื้นดินได้ ก็เหมาะสมอย่างยิ่ง
10. ความสูงของศาล ควรสูงเหนือระดับสายตาของผู้เป็นเจ้าของบ้านขึ้นไปเล็กน้อย

ขั้นตอนการตั้งศาลพระพรหม โดยพราหมณ์

1. เจ้าของสถานที่เชิญท่านพราหมณ์ไปดูสถานที่ตั้ง เลือกทำเลและทิศที่เหมาะสมสำหรับตั้งศาลพระพรหม
 2. ท่านพราหมณ์ดูฤกษ์ยามที่เหมาะสม
 3. เจ้าของสถานที่เลือกซื้อศาล พร้อมอุปกรณ์ตั้งศาล และเครื่องสังเวย
 4. เมื่อถึงฤกษ์ตามวันที่กำหนด เจ้าของบ้านต้องจัดเตรียมเครื่องสังเวยไว้เพื่อเตรียมทำพิธี ท่านพราหมณ์ทำพิธีวางศิลาฤกษ์
- จะวางในฐานชั้นล่างสุดของศาลพระพรหม สิ่งที่น่ามาวางรากฐานประกอบไปด้วย แผ่นเงิน-ทอง-นาค, อัฐเงิน-ทอง-นาค, พลอยนพเก้า, ข้าวตอก ถั่ว งา, ดอกไม้ 9 สี และไม้มงคล 9 ชนิด คือ
- ไม้ราชพฤกษ์ หมายถึงความเป็นใหญ่และมีอำนาจวาสนา
 - ไม้ขนุน หมายถึง หนุนให้ดีขึ้นร่ำรวยทำอะไรมีแต่คนเกื้อหนุน
 - ไม้ชัยพฤกษ์ หมายถึง การมีชัยชนะศัตรู ชนะอุปสรรคต่างๆ
 - ไม้ทองหลาง หมายถึง การมีทรัพย์สิน มีเงิน มีทองใช้ไม่ขาดสน
 - ไม้ไผ่สีสุก หมายถึง มีความสุขทางกายสบายใจ ไร้ทุกข์โศกโรคภัย
 - ไม้ทรงบาดาล หมายถึง ความมั่นคง หรือทำให้บ้านมั่นคงแข็งแรง
 - ไม้สัก หมายถึง ความมีศักดิ์ศรี ความมีเกียรติ อำนาจบารมี คนเคารพนับถือและยำเกรง
 - ไม้พะยุง หมายถึง พยุงฐานะให้ดีขึ้น
 - ไม้กั้นเกราะ หมายถึง ป้องกันภัยอันตรายต่างๆ หรืออีกชื่อ หนึ่งว่า ตำเสา ซึ่งหมายถึงทำให้เสาเรือนมั่นคง
5. ท่านพราหมณ์สวดมนต์ทำพิธี และอันเชิญองค์พระพรหมขึ้นสู่ศาล
 6. เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว เชิญเจ้าของสถานที่ไหว้ และแจกจ่ายอาหารให้กับบริวารเพื่อเป็นอาหารทิพ ถือว่าผู้ใดได้รับประทานอาหารจากพิธีแล้วจะไม่ป่วยไข้และทำการค้าราบรื่นร่ำรวย